МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНА ТА ПРАВОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 22 квітня 2026 року

Том 1

Одеса
2026

УДК 34:004:316.4(477)
С 70

Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 23.04.2026 р.)

За загальною редакцією академіка ***С. В. Ківалова***

С70 **Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху**: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квітня 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2026. – Т. 1. – 704 с.

ISBN 978-617-8763-15-2

Матеріали конференції узагальнюють результати наукових досліджень і практичних напрацювань учених, фахівців та представників професійних спільнот, виконаних в умовах воєнного часу та глибоких суспільних трансформацій.

У збірнику представлено широкий спектр наукових розвідок і практико-орієнтованих досліджень, що охоплюють актуальні проблеми публічного та приватного права, функціонування держави, судової та правоохоронної системи, а також трансформації суспільних процесів у цифрову епоху. Значну увагу приділено питанням адміністративного, фінансового, конституційного, міжнародного, морського та митного права, а також сучасним викликам у сфері кримінального права, кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності.

Окремі наукові секції присвячені проблемам удосконалення судоустрою, діяльності прокуратури, адвокатури та інших правоохоронних органів, розвитку трудового права і права соціального забезпечення, а також реформуванню цивільного, господарського, земельного, екологічного та енергетичного права. Збірник відображає також міждисциплінарний характер сучасних досліджень, охоплюючи питання філософії права, світових соціально-політичних процесів, соціології та психології, економіки та підприємництва в умовах війни і повоєнного відновлення. Важливе місце посідають дослідження у сфері інформаційних технологій, кібербезпеки, штучного інтелекту та математичного моделювання як ключових чинників забезпечення національної безпеки.

Крім того, у збірнику висвітлено проблематику педагогіки, лінгвістики права, перекладознавства, журналістики, фізичної та військової підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розрахований на науковців, викладачів, здобувачів вищої освіти та практиків у галузях права, економіки, соціології, психології, політології, інформаційних технологій і суміжних дисциплін.

УДК 34:004:316.4(477)

Відповідальний за випуск професор ***М. Р. Аракелян***

Матеріали видано в авторській редакції.

ISBN 978-617-8763-15-2

Список використаних джерел:

1. Колєва Т. В. Поняття, значення і класифікація посткримінальної поведінки: криміналістичний аспект. *Актуальні проблеми держави і права.* 2007. С. 83-90.
2. Барабаш О. Поняття, межі та види посткримінальної поведінки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки.* 2016. № 855. С. 13-17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_855_4
3. Пишненко І. Криміналістичне моделювання посткримінальної поведінки як інструмент розкриття злочинів насильницької спрямованості. *Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика* : зб. матеріалів міжнар. науково-практ. конф. (м. Одеса, 27 листоп. 2025 р). Одеса : НУ «ОЮА», 2025. С. 340-343. DOI: https://doi.org/10.32837/11300.31197
4. Торган Л. М. Інсценування злочинів: способи підготовки, скоєння та приховування. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету.* 2013. № 19. С. 31-34.

Ключові слова: криміналістичне моделювання, посткримінальна поведінка, інсценування, насильницькі злочини, слідчі версії, слідова картина, приховування злочину, криміналістичний аналіз, доказова інформація, реконструкція події.

Key words: forensic modelling, post-crime behaviour, staging, violent crimes, investigative theories, crime scene evidence, concealment of a crime, forensic analysis, evidential.

Волос Владислав Олександрович

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології

РОЛЬ ЦИФРОВОЇ КРИМІНАЛІСТИКИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, УЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ГРУПАМИ

Сучасний етап розвитку суспільства характерний стрімким розвитком цифровізації та діджиталізації, що знаходить відображення у нових злочинних технологіях, способах вчинення злочинів та механізмі їх розслідування. Організовані групи дедалі активніше змінюють підготовку, координацію, ресурсне забезпечення та приховування злочинної діяльності у цифровому середовищі. Унаслідок цього значна частина криміналістично значущої інформації існує у формі електронних даних і цифрових слідів, які є розподіленими між різними пристроями, мережевими сервісами, хмарними платформами та платіжними системами, швидко змінюються під впливом автоматичних процесів і цілеспрямованої протидії з боку учасників груп.

В той же час, практична діяльність з розслідування злочинів досить часто зіштовхується з дефіцитом уніфікованих тактичних і методичних підходів до

виявлення, вилучення, збереження та аналітичної інтеграції цифрових даних у багатоепізодних провадженнях щодо організованої злочинності, прогалинами у законодавстві я як наслідок, це призводить до фрагментарності доказової бази, втрати інформації, а також до процесуальних ризиків визнання таких доказів недопустимими.

У таких умова особливого значення набуває цифрова криміналістика, як складова криміналістичного забезпечення діяльності з розслідування злочинів, учинених організованими групами. Організовані групи, орієнтовані на систематичне одержання вигоди та мінімізацію ризиків викриття, активно інтегрують інформаційно-комунікаційні технології у власну інфраструктуру управління, використовуючи мобільні пристрої, мережеві сервіси, хмарні платформи, електронні платіжні механізми, цифрові канали комунікації та інструменти конспірації. Це зумовлює зростання частки доказової інформації, що існує у вигляді електронних даних, а також у формі цифрових слідів, які відображають закономірності поведінки учасників, їхні взаємозв'язки, маршрути переміщення, фінансові потоки, технологічні прийоми маскування та логіку прийняття управлінських рішень у межах групи.

За таких обставин цифрова криміналістика забезпечує не лише технічну можливість отримання даних, а й методологічний інструментарій їх криміналістичної інтерпретації, встановлення причинно-наслідкових зв'язків та побудови узгодженої системи доказів, здатної витримати процесуальну перевірку. Її практична цінність особливо проявляється в ситуаціях, коли організована група застосовує засоби конспірації, мінімізує прямі контакти, використовує посередників, дробить ролі та створює багатоланкові схеми [1].

Варто відмітити, що особливістю діяльності організованих груп – є використання захищених (зашифрованих) каналів зв'язку, криптографічних засобів, а також технологій пов'язаних з анонімізацією (VPN, TOR, тощо). Такі особливості ускладнюють процес доказування та потребують застосування спеціалізованих криміналістичних методик, адаптованих до нових чинників, з якими сьогодні доводиться зіштовхуватись. У цьому контексті цифрова криміналістика виконує не лише доказову, а й аналітичну функцію, сприяючи встановленню взаємозв'язків між учасниками злочинної діяльності.

Ключовими завданнями цифрової криміналістики у забезпеченні розслідування злочинів, учинених організованими групами є:

– виявлення цифрових слідів злочинної діяльності;
– забезпечення їх належної фіксації та збереження;
– проведення комп'ютерно-технічних експертиз;
– аналіз цифрових комунікацій між учасниками організованих груп;
– встановлення ролей і функцій кожного учасника.

Фундаментальним завданням у розслідуванні злочинів, що вчиняються організованими групами є ідентифікація учасників, встановлення їхніх ролей та виявлення управлінського ядра. Цифрова криміналістика дозволяє розв'язувати

це завдання через дослідження комунікаційних мереж. Для організованих груп типово, що координатор або організатор виступає центром інформаційних потоків, формує завдання, контролює виконання та забезпечує зворотний зв'язок. На рівні цифрових слідів це відображається в інтенсивності контактів, у часових закономірностях обміну повідомленнями, у наявності групових комунікацій, у використанні спільних сховищ, у характері пересилань і поширення інструктивних матеріалів [2].

На основі вищесказаного можна дійти висновку, що перспективи цифрової криміналістики суттєві у розслідуванні даної категорії справ, пов'язані з впровадженням штучного інтелекту, автоматизованих систем аналізу великих масивів даних, удосконаленням міжнародного співробітництва та розробленням уніфікованих стандартів роботи з цифровими доказами. Тому, цифрова криміналістика виступає ключовим інструментом у системі криміналістичного забезпечення розслідування злочинів, учинених організованими групами, сприяючи підвищенню ефективності викриття та доказування їх протиправної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Дуфенюк О. Використання відкритих джерел цифрової інформації під час розслідування злочинів. *Інформація та документ у сучасному науковому дискурсі:* матеріали VII Всеукраїнської дистанційної науково-практичної конференції. (Івано-Франківськ, 20 травня 2022 р.). Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2022. С. 37–41.

2. Колодіна А. С., Волос В. О. Використання можливостей цифрової криміналістики при розслідувані злочинів, учинених організованими групами. *Юридичний вісник*. 2026. № 1. URL: https://doi.org/10.32782/yuv.v1.2026.24

Ключові слова: цифрова криміналістика, електронні докази, організована злочинність, цифрові сліди, криміналістичний аналіз, мобільні пристрої, інформаційно-комунікаційні технології, розслідування кримінальних правопорушень.

Key words: digital forensics, electronic evidence, organised crime, digital traces, forensic analysis, mobile devices, information and communication technologies, investigation of criminal offences.

Гончарук Владислава Ігорівна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології

СОЦІЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА МЕСЕНДЖЕРИ ЯК ЦИФРОВІ ОБ'ЄКТИ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ У ЗЛОЧИНАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ВЕРБУВАННЯМ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЄЮ ОСІБ

З розвитком цифрової епохи частішають випадки вчинення злочинів з використанням соціальних мереж та месенджерів, що зумовлено доступністю інфор-